

VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jiz. s aktivem kulturních pracovníků

Číslo 4

Duben 1988

Jan Noha Za modrou větou

Na jarním plotě sedí kos.

A zpívá?

Snad zazpívá

až na hřebenu střechy.

S komínem, s věnkem

do kraje se dívá

a diví se

a překračuje Čechy.

Za modrou větou

třepetá se tečka.

To skřiven letí

k slunci se zpěvem.

Stoupá a stoupá,

zpívá do koločku

a hledí na svět

s ptačím úsměvem.

9. zasedání ÚV KSČ a národní výbory

Poslední zasedání ÚV KSČ, které se zabývalo prací strany v podmínkách přestavby hospodářského mechanismu a socialistické demokracie, udává nový směr také pro práci národních výborů.

S. Miloš Jakeš v hlavní zprávě řekl: "Je třeba, aby národní výbory využívaly své rozsáhlé pravomoci k lepšímu uspokojování potřeb lidí, ke zkvalitňování služeb, údržby bytového fondu, obchodu, zdravotnictví, aby se rozhodněji staraly o veřejný pořádek, o plnění úkolů v rámci akce Z, volebních programů, jimž voliči dali plnou podporu. Současně musí plnit náročné úkoly vyplývající ze zákonů o státním podniků, o zemědělském a ostatním družstevnictví, čelit úzce podnikovým zájmům, doslova střežit bohatství přírody a být důslednými obhájci životního prostředí."

Připravuje se novela zákonů národních výborech, která za bezpečí další zvýšení jejich úlohy. Zvýšení pravomoci a rozvoj demokracie však na druhé straně vyžaduje větší náročnost na všechny poslance. Ve Vysokém nás čekají rovněž velké úkoly; budeme stavět dům služeb, hotel, představovat divadlo, rozšiřovat sokolovnu, musíme uvést do činnosti všechny služby. Smělé cíle žádají hodně práce, proto vyzýváme všechny poslance, aby se do akcí zapojili, aby mohli skládat účty svým voličům s vědomím, že pro město udělali, co bylo v jejich silách.

Plenární zasedání MěNV

Plenární zasedání MěNV ve Vysokém nad Jizerou, které se konalo 11. dubna 1988, projednávalo důležité otázky života našeho města.

Předseda MěNV s. Jiří Pičman seznámil přítomné občany a poslance s plněním 6. zasedání ÚV KSČ a zhodnotil úroveň služeb ve Vysokém nad Jizerou. Kladně byla hodnocena práce nového obuvníka a zavedení prodeje jablek z JZD Sedmihorky. Z diskuze vyplynulo, že chybí klem-pír a pokrývači na opravu střeš.

Místopředseda s. Jindřich Matura se zabýval plněním úkolů, vyplývajících z volebního programu Národní fronty. Konstatoval, že jsou velké potíže se zajišťováním projektové dokumentace a podrobně všechny seznámil se stavem jednotlivých akcí.

S. Václav Hladík, předseda finanční komise, přednesl návrh na změnu rozpočtu a změnu vyhlášky o poplatku ze psů. Obě změny byly poslanci jednomyslně schváleny.

V diskusi upozornila předsedkyně sociální komise MUDr. Dana Pohanková na skutečnost, že podle nových rozborů vody je pitná voda ve Vysokém nevhodná pro kojence. Proto je třeba s v nákupním středisku zajistit větší množství Mattonyho kyselky, Idy a kojenecké sodovky.

Předseda zemědělské komise Ing. Milan Jiříč seznámil přítomné s novými pravidly pro soutěž ve sklizni sena. Pravidla uveřejníme v příštím čísle Větrníku.

Ing. Marcela Kučerová.

Z jednání komunistů na výroční členské schůzi závodu Seba 13 n.p.

Koncem měsíce března zhodnotili komunisté závodu Seba 13 svůj podíl na realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ a 7. zasedání ÚV KSČ, v podmínkách závodu.

Velká pozornost ve zprávě i v diskuzi byla věnována plnění výrobních úkolů, a to především proto, že se neustále snižuje počet pracovníků na závodě, zejména tkadlen a seřizovačů, kteří jsou hlavní zárukou plnění plánu. Tento nedostatek pracovníků klade zvýšené požadavky na ostatní pracovníky, kteří musí zvyšovat své úsilí, což se přes veškerou snahu projevuje v kvalitě výroby.

č. bl. 80/88

- 3 -

Další negativní vliv na výrobu má morální opotřebování st současných stavů, které jsou v plně dvousměnném provozu již více jak dvacet pět let. Určité zlepšení se předpokládá dokončením a uvedením do provozu nové šlichtovny a řešením současného nedostatku pracovních sil a bytového fondu přijetím vietnamských pracovníků.

Komunisté ZO KSČ Seba 13 jsou si vědomi toho, že dnešní doba staví nové a náročnější úkoly, které znamenají hledat nové přístupy, aktivně zvládat nové požadavky, překonávat vše přežité, rutinu a setrvačnost. Proto ve svých opatřeních nehledají jen objektivní příčiny, ale zaměřují se na rezervy ve své vlastní práci.

Pozornost bude věnována i podílu komunistů na plnění hlavních úkolů volebních programů, práci poslanců, práci ve společenských organizacích i účasti na kulturně politických akcích ve Vysokém nad Jiz

Komunisté Seby 13 jsou si vědomi, že je čekají nové, revoluční úkoly. V zájmu splnění těchto úkolů souvisejících s přestavbou půjde především o to, získat všechny pracující závodu, neboť jedině tak lze tyto úkoly splnit.

Základní organizace KSČ, Městský výbor NF
a Městský národní výbor ve Vysokém nad Jizerou
Vás všechny tímto co nejsrdčněji zvou na oslavy

"Slavných májových dnů"

Program oslav:

30. dubna 1988	20,00 hod. řazení lampionového průvodu u Štekrů
a průvod městem, pálení mírové vatry.
1. května 1988	6,00 hod. budíček místním rozhlasem
9,00 hod. sraz a řazení průvodu u nemocnice
9,30 hod. průvod městem
10,00 hod. májová manifestace na náměstí
3. května 1988	v dopoledních hodinách "Štafeta opd partyzánskou
vlastní vlajkou" na náměstí.
9. května 1988	9,00 hod. řazení průvodu na náměstí
pokládání věnců k pomníkům padlých.

Pořadatelé májových oslav se těší na Vyší účast při oslavách.

Směny NF se konají ve dnech 16. a 23. dubna 1988 vždy od 8,30 hodin se srazem na náměstí. Bude se provádět úklid města a úprava náměstí i jeho okolí. Kdo z občanů nebude moci se těchto směn zúčastnit a bude úklid svého okolí provádět v jiné dny, nechť odpracované hodiny nahlásí na MěNV s. tajemnici.

Děkujeme všem za pomoc.

Proč se tak nosí lhostejnost?

Záměrně vybraná slova z jedné písničky? možná. Otázka je to ale pro mnohé z nás určitě zajímavá. Co se vlastně skrývá za touto, na první pohled zcela obyčejnou větou? Mohli bychom se nad ní zamýšlet několikrát nebo - mávneme rukou, a ať se s tím trápí někdo jiný.

Ano. Právě tato poslední slova nám často přicházejí na mysl.

Nebudeme se teď dlouho rozhlížet, ale zůstaneme zde, u nás, v městečku, kde žijeme, a v kraji kde jsme se narodili.

Zastavme tedy alespoň na chvíli své kroky, nespěchejme a na zcela malý okamžik se podívejme kolem sebe. Napadne nás někdy, kam se asi poděli ti, kteří dokáží vnímat své okolí trochu jinýma očima?

Jsou tady. Žijí mezi námi, ale je jich stále ještě málo. Nyní přivážají na řadu tolikrát opakované "jsme jenom lidé", každý máma své starosti, problémy a naopak, těší nás, když cokoli dokážeme a dáří se. Chápeme ty, kterým stačí k jejich osobnímu spojenému životu pouze radost z práce, vykonané pouze ve svůj vlastní prospěch? Snad. V našem okolí je jich stále dost. Se svou obyčejnou lhostejností, "zavázanýma očima" a také patřičnou dávkou kritičnosti pak posuzují věc, při níž nepřiložili ruku k dílu, ale je i pro ně zlepšením nebo výhodou.

Samozřejmě, že lidí obětavých je u nás spousta, ale velmi malým tempem k nim přibývají noví, kteří by třeba jen tou "troškou do mlýna" přispěli k užítku všech.

Ti, kteří svými výsledky obohacují okolí, dělají tuto práci s láskou a mají radost z radosti těch ostatních.

Možná, že se v někom pohne svědomí, druhému se z předchozích úvah bude zdát jen něco a další si o tom všem pomyslí své...

Co říci na závěr? Život máme všichni jen jeden a chtějme proto, aby bylo co nejvíce nás, kteří ho chceme prožít krásně, a radostí, že jsme prospěšní a užiteční i pro druhé.

Snažme se tedy společně o to, ať je v blízkosti nás co nejméně lidí, kteří vidí před sebou jen svou vlastní budoucnost.

Dáša Šídová, pracovnice MěNV.

Lidové velikonoční zvyky na Vysocku.

Masopustním úterkem končil veselý masopustní čas a nastalo 7 postních neděl. V té době se nekonaly žádné taneční zábavy a nebyly také žádné svatby.

Neděle měly svá jména:

1.-prázdná, 2.-krásná, 3.-kejchavná, 4.-družebná, 5.-smrtná, 6.-květná, 7.-velká-velikonoční.

Poslední týdek se jmenoval velikonoční a jeho 6 dní mělo také svá jména: škaredá středa, zelený čtvrtek, velký pátek, bílá sobota, velká neděle. mrskaný pondělí.

Na květnou neděli se světily kočičky. Ty měly všeličnou velkou moc. Děti je polykaly a věřily, že je uchrání od bolestí v krku. Kočičky za obrazem ve sednici chránily chalupu, aby do ní neuhodil hrom. Hospodáři nosili posvěcené kočičky na pole a tam je zastrkovali do země a to byla ochrana proti kroupám. Věřilo se, že kde jsou kočičky, to pole kroupy nepotlučou.

Na škaredou středu do slunce východu se donášelo smetí za mezník na sousedovo, aby hmyz /blechy, vši, škůdci stromů/ odesel k nim. Krtice /krtek/ se přeháněly, když hospodář potloukl cepem před mezníkem, aby přešly na sousedovo. Když oba sousedé dělali to- též, zůstala krtice kde byla. Hmyz taky.

Na škaredou středu se svobodný důchod chránilo kouknout do zrcadla, aby nebylo škaredý.

Na zelený čtvrtek se musel jíst med na pečivu, kterému se říkalo "Jidáš". U pekařů se kromě těchto stočených hadů objevili "ptáčci", očička ze sušených borůvek a peříčka na ocásku se nazývala ještě za syrova přitisknutím vidličky. Ne každý pekař uměl dobře ptáčky upéct, aby držel hlavičku nahoru. Stalo se, že hlavička klesla ke straně a to děti při pomlázce říkaly: "Tam nechoď, pečeš iplý!" Ptáčátka se hodně kupovala, nebo celá hnízdečka, neboť připomínala jaro a návrat vlaštoviček. Jidáš s medem se jedl k snění.

dani. Meď musel bít proto, aby byl člověk celý rok příjemný a milý k lidem, aby měl hubu sladkou. Protože v minulosti bylo u nás na horách chudo, sladilo se místo meďu laciným sirobem. Meď také chránil před vosím nebo včelím štípáním a hadím uškutím.

K obědu se tento den mělo jíst červené zelí vařené nebo syrové, aby byl člověk celý rok zdravý a červený.

Tento den se ještě na začátku tohoto století na Olešnicku chodilo po koladě. Také se říkalo, že ten den ulítly zvony do Říma a děti chodily v poledne s s řehlačkami a klapačkami a tím "odzváněly" poledne.

Na v e l k ý pátek před východem slunce se musely v domě vymést všechny pavučiny, všechno smetít a neřád daleko od domu.

Mladá děvčata tančila okolo trní a šipčít, aby u muziky hodně tancovala. Na mezi "kousala" mezníky a věřila, že je proto celý rok nebudou bolet zuby.

V kostele se zpívaly pašije a to se věřilo, že se v té době otevírá země, aby ukázala skryté poklady. Ten den muselo být postní jídlo a kdo vydržel, nejedl celý den.

Na b í l o u sobotu č. slunce východu, kdo chtěl, myl se sněhem, aby měl čistou pleť a byl zdravý, čemesný a hezký. Když nebyl sníh, tak se myl studenou vodou u koryta.

Hned ráno se u kostela páčila "Jidášova brada" a asi v deset hodin začaly zase zvonit zvony. Na to se moc čekali, protože i v tu dobu se chodilo umývat a v sadech se třáslo stromama, aby měly hodně ovoce.

Na v e l k o u neděli se koukalo, aby ten den bylo něco nového. Když nebylo, říkalo se: "Beránek nás pokakal".

V neděli se barvily kraslice. Na červenou papírkem od cikorky nebo anilinovou barvou koupenou v apatyce. Na žluto nebo rezavohnědo cibulovými slupkami a když nebyl sníh, tak osením na zeleno. Někdy se na obarvené vejce nožem vyškral ornament, to pro toho vyvoleného.

Kraslice připravovala děvčata pro chlapce. Hoši zas pletli z vrbového proutí pomlázky. Uplést pěknou pomlázku bylo umění a klukovská chloubka.

M r s k a n é pondělí. Mřskané proto, že hoši, kteří chodili po koladě /děvčata na Vysocku nechodila/, mřskali a proháněli holky, aby hodně u muziky tancovaly. Za to mřskání se vykoupily darovanými kraslicemi. Podarovaný mládenec byl povinen koupit dívce v létě "poutí" což bývalo většinou krásné perníkové círované srdce, nebo jiný marcipán a tradiční poutové bobky, které tak dobře chutnaly. Někdy koupil hoch i dražší kousky.

Velikonoce jsou u nás od nepaměti spjaty s mnoha krásnými lidovými zvyky, které se vztahují k jaru a probouzející přírodě. Některé tradice se stále dodržují a jsou dosud živé a krásné. Svátky jara existovaly již u pohanských Slovanů a Germánů jako slavnostní vítání jara. Datum těchto svátků je pohyblivé a vypočítává se podle prvního jarního úplňku.

Z archivních pramenů Vlastivědného muzea - Jiřina Ďoubalíková.

Kam pro pruty na pomlázku?

Začátkem třicátých let vysázela zemědělská škola zde ve Vysokém v r b u z e l e n o u asi na 20 arech. Vrbovka byla na Pořoprti na zamokřeném pozemku směrem ke Tříři. Jeden z předmětů této školy bylo pletení košů pro zemědělský provoz a pro 50 žáků obou ročníků byla potřeba proutí veliká, 3 - 5 q. Ve válce byla tato škola uzavřena, vrby se přestaly ořezávat a vyhnaly do korun.

Mimo košíkářství se ve škole učilo kolářství, aby si zemědělec uměl udělat drobnou údržbu, dále se žáci seznamovali s právními předpisy - vyučoval soudce a notář, byly vyučovány základy zvěroléčnictví, stavitelství, účetnictví pro kampeličky, chov domácího zvířectva a to od slepic, přes chov skotu, vepřů, ovcí až koní; praxe, organizace práce, včelařství a rostlinná výroba. Ruku v ruce zde působila i výzkumná stanice, pěstování rostlin, vhodnost jednotlivých odrůd obilí

a brambor pro horské klima a zdejší půdu. Pro tehdejší dobu vychovávala tato škola univerzálního zemědělce se znalostí jak správně hnojit, menit osevy plodin a pěstovat efektivně.

Pro samostatně hospodařící zemědělce byly dvakrát ročně dny otevřených dveří, kdy vedoucí stanice s Menčíl seznamoval přítomné s výhodností jednotlivých odrůd, poukazoval na výnosnost, vzhled, políhavost, odolnost proti chorobám a p. U brambor navíc připravil chuťové zkoušky jednotlivých odrůd a k nim použité hnojení. Vyhrály to brambory hnojené mrvou a rozumně přihnojené dusíkem, fosforem a draslem. Samotná mrva obsahuje málo fosforu a hodně drasla, proto jsou pak brambory chuťově horší. Nejhorší je jednostranné hnojení čímkoliv.

Z tehdejší zemědělské školy po rozsáhlé stavební výstavbě za ředitele Ing. Grafka je dnes Střední odborné učiliště zemědělské pro okres Semily a Jablonec nad Nisou. 230 až 290 žáků se po 3 a půl roku učí ošetřování skotu, řízení motorových vozidel a zemědělských strojů, sváření a opravárenství a děvčata ještě vaření. Je to učiliště s vysokou náročností a žáci jsou dobře připraveni pro zemědělskou velkovýrobu. Na košíkářství a pomlázku nezbyl čas ani proutí.

Josef Soukup st.

Co je nového

v Ústavu plastické a rekonstruktivní chirurgie ruky.

Ústav založený před 13 lety zaujímá přední místo mezi specializovanými pracovišti naší republiky. Je vyhledáván kromě spádové oblasti, do které patří celý východočeský kraj, okrasy Mladá Boleslav, Jablonec a Liberec, celou řadou nemocných ze severočeského, jiho a západočeského kraje, ze severní Moravy, ale i ze Slovenska. Jsou zde operováni i nemocní z ciziny.

Asi 8 let je v ústavu odoperováno průměrně ročně 1 200 pacientů hospitalizovaných a ambulantně 550-600. Přitom stav lékařů se podstatně nemění, činí s primářem 5, a zatížení co do výkonů je pro každého z nich velké. V minulém roce odešel z ústavu dr. Janoušek, letos přibyla do stavu lékařů dr. Richtrová. Sestry ve své péči a spolehlivosti jsou oporou lékařům, kteří při svém zatížení na sálech se mohou spolehnout na jejich práci na oddělení, ale hlavně na převazovně. Výhodou je, že jsou zacvičeny ve vzájemné zastupitelnosti, takže mohou pracovat na všech úsecích ústavu.

Specializací ústavu je rehabilitační oddělení, kde jsou rehabilitováni nemocní po operacích hlavně šlachových, jsou učeni o správnou péči o operační ránu a učí se sami operovanou ruku ovládat. Časnou rehabilitaci prakticky ihned po operaci je procento úspěšnosti operovaných šlach a kloubů větší než jinde.

Poslední 2 roky po absolvované stáži v SSSR jsme zavedli novou metodu aplikace zevních distraktorů podle Ilizarova i do chirurgie ruky a umožňujeme prodloužení části amputovaných prstů tak, aby umožnily pacientům lepší úchop a funkci ruky. Touto metodou se zabývá dr. Šinkorová. Lékaři jsou zapojeni do celostátního výzkumu užití umělých šlach dočasnou implantací, dále v užití umělých ručních kloubů licenčně vyráběných u nás. Zavedli jsme nový typ operace zavedení primářem ústavu, který řeší vhodný úchop palce při obrně krátké svaloviny, která palec ovládá.

Kromě operativy ruky provádíme v ústavu některé placené kosmetické výkony, které zlepšují platební stav ústavu prakticky částečně podle chodrasčotu. Členové kolektivu jsou nositeli bronzových medailí BSP, někteří i stříbrných. V minulém roce se rovněž dostalo vyznamenání vládního "zasloužilý lékař". Kromě odborné práce se kolektiv účastní práce v areálu ústavu při opravách, sklizni sena atd. V kolektivu je několik veřejně činných pracovníků.

Lékaři se snaží odbornými přednáškami pro veřejnost ozřejmit problematiku chirurgie ruky, ale i své pomoci atd.

Práce kolektivu ústavu je náročná a širokou veřejností uznávána. Ambulantně ošetřujeme ale i některá poranění kromě ruky, spadající do oboru plastické chirurgie /poranění obličeje, řezná poranění jiných míst/, v době služby někdy lékaři reponují i zlomeniny předloktí "naslepo", protože neslouží roentgenová pohotovost. Nelze však službu v ústavu zaměňovat s pohotovostní službou obvodní, protože opouštět ústav nelze ani sestrám, ani lékařům.

Vzhledem k tomu, že dosavadní stav lůžek a kádrů ústavu nestačí pro stále se rozšiřující žádosti o léčbu poraněné ruky, začíná letos na jaře rekonstrukce pavilonu B tak, že po skončení v r. 1990 se ústav rozroste o 25 lůžek z 50 na 75 s tím, že 20 lůžek připadne pro pododělení časně rehabilitace ruky. Tím přibude a uvolní se dalších 20 míst pro příjem pacientů k operacím a při správném kádrovém obsazení se tedy provoz ústavu zekonomičtí. Cílem však není jen odoperování určitého množství pacientů, ale zkvalitnění operativy a rozšíření nových metod, získaných nejen z literatury, ale i stážemi v jiných ústavech, včetně zahraničních.

Primář ÚPCHR dr Karel Dlabal.

Ž i j e m e z i n á m i

Od 1.7.1980, kdy nastoupil místo primáře Ústavu plastické a rekonstruktivní chirurgie ruky ve Vysokém nad Jizerou, žije mezi námi MUDr Karel Dlabal. Je to relativně krátká doba, ale kolik práce již vykonal! Po stránce odborné má vysokou a perfektní kvalifikaci s přehledem o nejmodernějších léčebných metodách v oboru. Ve zdejšímu ústavu předává svoje umění a vědomosti nejen všem svým spolupracovníkům, ale i dlouhé řadě lékařů z chirurgických oborů, kteří na tomto specializovaném pracovišti absolvují vždy jednoměsíční stáž, aby si mohli odnést cenné poznatky pro svoji práci. Za 13 let trvání ústavu prošly léčením tisíce pacientů a díky vysoké odbornosti primáře a lékařů i pečlivé práci celého kolektivu se zachránilo mnoho postižených před trvalou invaliditou.

Ihned po přistěhování zajímal se primář MUDr Dlabal o život našeho města jako celku a do veřejné činnosti se aktivně zapojil jako předseda komise pro ochranu životního prostředí. Častými veřejnými přednáškami seznamuje občany města i širokého okolí s problematikou svého oboru a tím přispívá k prevenci úrazů pracovních i ostatních. Konala se zde i řada přednášek populárně vědeckých, přednesených známými osobnostmi, což díky svým stykům rovněž zajistil. Pro ústav neúnavně shání nové přístrojové zařízení, potřebný materiál i pomůcky nejrůznějšího charakteru a společně se správcem ústavu popohání plánovanou přístavbu nového křídla budovy. Tím se rozšíří kapacita ústavu o 25 lůžek, což je velmi žádoucí pro solidní zvládnutí neustálého přílivu nemocných z celé naší republiky.

K životnímu jubileu primáře MUDr Karla Dlabala vyznamenal ho ministr zdravotnictví ČSR titulem zasloužilý lékař a toto vyznamenání, které je oceněním jeho práce a právem mu náleží, přebíral jmenovaný dne 17.12.1987 v aule staroslavného Karolina v Praze.

Celá naše veřejnost srdečně blahopřeje k udělenému vyznamenání a oblíbenému primáři MUDr Karlu Dlabalovi přeje nejen dobrého zdraví, ale ještě dlouhá léta blahodárného působení v čele ústavu ku prospěchu nemocných a celé naší veřejnosti.

Adela Hanušová.

DS Krakonoš nastudoval a úspěchem uvedl drama Lope de Vegy "Ovčí pramen". Pro diváky z Vysokého a okolí byla sehraáno 2x 3. dubna, 16.4. prožájezd z Kláštera Hradiště n. Jiz., z Benešova, z Plavů a Příkrého. Uveřejňujeme dopis, který zaslala před premiérou Naďa Sobotková, zasloužilá pracovníce kultury našim "Krakonošákům":

Dovolte předem, abych Vás nazvala "moji milí".

K Vaší premiéře Fuente Ovejuna Vám přeji po našem "Zlomte vaz!"

Budu na Vás vzpomínat a držet Vám palce. Jsem přesvědčena, že budete mít úspěch a doufám, že kousíček té slávy se bude týkat též mé "malíčkosti", protože jsem přesvědčena, že to zatančíte s chutí a temperamentem, jak jsem už zpozorovala při naší jediné zkoušce.

Víte, jsem profesionálem v pravém slova smyslu již padesátý rok. A předtím jsem jako desetiletá poprvé vystoupila na "prkna, která znamenají svět" na Národním divadle v roce 1933, a tak snad pochopíte, že za tu dobu jsem poznala nejen vynikající umělce, ale i ty, kteří tam nepatřili, a pak hlavně ty, kteří svou profesi milovali a Národní divadlo bylo pro ně "chrámem umění". Bohužel, teď se to nějak už zapomnělo, nebo ti, kteří toto umění mají vytvářet, přistupují někdy k tomu, jako kdyby vyráběli šroubky v továrně.

Pamatujte si, že tak, jak to děláte Vy, to má teprve význam. Co se dělá s láskou bez ohledu na potíže s tím spojené, nese teprve ovoce. Prosím, pokračujte tak dál, aby kdokoli k Vám přijede, měl stejně krásný pocit, jako jsem měla já. Prostě jsem se cítila v tom malém divadelku /oproti Národnímu myslím/ jako před mnoha lety, když jsem sama nastoupila do divadla.

Jednu velkou výhodu máte, že Vám pomáhají stejní nadšenci jako já - myslím tím Pavla Horu a jeho ženu Vlastu. Loučím se s Vámi a přeji radost z úspěchu!

Vaše Sobotková Naďa.

Pan učitel Zajíček

Před padesáti lety 7. března 1938 zemřel v Praze na Bulovce Josef Zajíček. I když se za jeho života takové tituly neudělovaly, právem by mu patřilo označení "vzorný učitel a zasloužilý kulturní pracovník."

Je nás již málo, kdo ho pamatujeme, neměl by však být ve Vysokém zapomenut. Býval výraznou postavou kulturního a společenského života ve Vysokém, kde od r. 1889 učil, nejprve na obecné a od roku 1895 na měšťanské škole chlapecké. Od roku 1903 byl i správcem živnostenské školy pokračovací. Jako pravý český kantor věnoval se vedle pedagogické činnosti především hudbě a zpěvu. Po mnoho let byl sbormistrem Dívčí pěvecké jednoty Vlastimily. Vycvičil řadu nadaných zpěvaček tak, že byly schopny zpívat "z listu". Byl spoluzakladatelem a prvním dirigentem Pěveckého sdružení učitelů krkonošských. Když byl roku 1901 založen ve Vysokém odbor Klubu českých turistů, stal se jeho členem a obětavým značkářem. Zřídil na dvorku u svého bytu malou meteorologickou stanici a výsledky svých měření zasílal Meteorologickému ústavu v Praze.

Po čtyřiatřítiletém mnohostranném působení ve Vysokém odešel r. 1923 do Nymburka, kde se stal ředitelem tamní měšťanské školy. O prázdninách se vracel vždy věrně do Vysokého. Pro sborník "Kde se bělí Krkonoše", vydaný roku 1934, napsal pozoruhodnou stať "Črty o přírodních poměrech krajiny vysocké". Po založení vysockého muzea r. 1930 se ujal jeho knihovny obsahující mnoho vzácných, zejména obrozeneckých tisků, kterou obohatil i dary z vlastní knihovny. Muzejní knihovnu za tři roky o prázdninách vzorně zpracoval.

Když pak byl požádán, aby pokračoval v obecní kronice, kterou soudce Karel Prášek dovedl do požáru města r. 1834, ujal se i tohoto úkolu se svědomitostí sobě vlastní. Pečlivě prostudoval a kriticky zhodnotil všechny dostupné prameny, popsal podrobně novou výstavbu města po požáru a kroniku dovedl až do r. 1937. To už byl vážně nemocen. Všechno to vykonal bezplatně o prázdninách, kdy si přišel do Vysokého odpočinkout.

Byl jsem jedním z jeho posledních žáků ve Vysokém. Po letech jsem se stal jeho spolupracovníkem v muzeu i při práci na kronice a velmi jsem si vážil toho, že se stal z učitele mým vzácným a moudrým přítelem.

Dr Václav Lukáš.

1938

Před padesáti lety ve Vysokém nad Jizerou

- 9.4. Stále hustě sněží- zvláštní jaro.
V divadelní budově Krakonoš byla uspořádána přednáška o civilní protiletecké ochraně za účasti asi 300 osob z Vysokého i okolních obcí.
- 11.4. Ve zdejší škole byly instalovány elektrické hodiny. Dosud byly přístávky a začátek vyučování ohlašováno zvoncem, kterým se zvonilo ručně.
- 17.4. O velikonočních svátcích nepříznivé počasí. Prší, sněží, zima. Dosti hostí. Obě chaty jsou obsazeny. Divadlo Krakonoš hraje operetu "Okolo rybníka".
- 21.4. Zmrzlá půda. Jasno. - Nové telefony mají: Berní úřad, Okresní ústav práce. Celkem je již 30 telefonů ve městě.
- 25.4. Konal se výroční trh na zboží a dobytek. Lidí mnoho.
- 26.4. V přízemí školy se začalo s kurzem dobrovolných sester pořádaným ČsČK. Účast i z okolí přes 40 osob.
- 27.4. Začalo se opět pracovat na stavbě nájemného domu s byty pro osoby chudé.
- 29.4. Komisionální řízení v městském parku. Komise měla za úkol rozřešit neutěšený stav parku a provést jeho úpravu porážkou většiny stromů. Park je v létě studený a potřebuje slunečních paprsků.
- 30.4. Byla svolána další porada ku záchraně odboru klubu čsl. turistů. Bylo pozváno přes 60 osob, přišlo jich pouze 13, z toho 2 živnostníci, ostatní úředníci. Přes to byly provedeny volby funkcionářů.

Kdo namaloval oponu vysockého divadla.

V listopadovém čísle Větrníku 1987 uveřejnil Prokop Hásek článek "Konec jedné legendy?", ve kterém zpochybňuje "ustálenou domněnku", že Jan Falka je autorem opony vasockého divadla, a vyzývá k diskusi o tomto problému. Asi očekával, že se ozvu především já, jako autor sta-tě o historii vysockého ochotnického divadla v jubilejním sborníku k jeho dvoustému výročí, ve kterém jsem označil Falku jako malíře této opony. K Háskovým argumentům popírajícím Falkovo autorství by měl zaujmout stanovisko i zasloužilý umělec Karel Palouš, Falkův synovec. I on jej uvádí jako malíře vysocké opony ve svém příspěvku v tomto sborníku. Čekal jsem proto se svou odpovědí Prokopu Háskovi, až si bu-du moci s Paloušem o tom popovídat. Stalo se tak teprve nyní.

Podle Paloušova vyprávění byl Jan Falka manželem Anny, rozené Háskové, sestry Paloušovy matky Julie. Velmi mladý se oženil, záhy měl tři syny. Žili nejprve v Hájích, pak v Semilech. Padl v první světové válce. Protože musel především živit rodinu, nemohl, jak mu Hásek vytýká, "hledat důstojnější, vnitřně uspokojivější a i perspektivnější uplatnění svých vloh ve vyšších sférách malířské profese," než bylo "ne-důstojné lezení po štaflích v semilsko-vysockých kvartýrech" jako malíř pokojů. Rozhodně jeho osud nadaného malíře nabyt po této stránce v českých poměrech ojedinělý.

Při této pro něho možná neuspokojivé všední dřině jistě uvítal možnost namalovat pro vysocké divadlo oponu a dekorace. Věnoval tomu patrně s nadšením všechny své nemalé schopnosti. Zakázku mu asi sjednal jeho tchán, Paloušův děd, Karel Hásek, dlouhuletý ředitel vy-sockého divadla, tehdy již hostinský v Hájích. I v Hájích namaloval Falka pro divadlo znamenité dekorace. O tom i o autorství vysocké

vysocké opony se uchovává v rodině trvalá paměť.

O Falkově naobvyčejném malířském nadání svědčí řada obrazů v majetku rodin jeho synů. Ještě u paní Falkové je viděli zasloužilý umělec Jan Sládek a národní umělec Franta Jiroudek. Oba velmi obdivovali jejich dokonalou malířskou techniku. Vedle rodinných portrétů volil si Falka i nelehké krajinné náměty, jako na příklad působivý obraz semilského hřbitova v noci o Dušičkách. Byl též velkým čtenářem a ctitelem zejména J.S. Machara, tehdy nejpokrokovějšího z českých spisovatelů. V Hájích hrával i s ochotníky divadlo.

Vyprávění Karla Palouše doplňuji: Nesporné malířské nadání Jana Falky potvrzuje i "orientální" betlém, který namaloval r. 1907 pro městského tajemníka Oldřicha Doubalíka a který Prokop Hásek zná. Jak zjistila jeho nynější majitelka Jiřina Doubalíková, Falka měl k němu vzory, na příklad obraz "Klanění králů" Emanuela Dítěte, českého malíře obrazů s převážně náboženskou tematikou.

Také autor vysocké opony měl pro své dílo vzor. Před léty jsem při prohlídce starých ročníků Světozoru narazil na reprodukcí tehdy nové opony divadla v Krakově nebo ve Lvově, která pro vysockou byla vzorem. Táž kompozice, tytéž figury, táž sloupová architektura. Ovšem v pozadí místo Vysokého Krakov nebo Lvov /již si přesně nepamatuji/ a chyběl bájný vysocký Pavlata s medvědem. Bohužel jsem si tehdy nepoznamenal ročník a stránku Světozoru a reprodukcí se mi dosud nepodařilo znova nalézt. Reprodukce polské opony v českém Světozoru mohla být vzorem pro vysockou oponu spíše Janu Falkovi než divadelnímu výtvarníkovi z Liberce.

Opona namalovaná r. 1880 pro jeviště v sálku hostiáce "U bílého lva" malířem Brzobohatým z Liberce a r. 1882 upravená pro jeviště v sále tehdy otevřené nové radnice byla jistě po více než dvacetiletém užívání značně sešlá. Důvody, které uvádí Prokop Hásek pro potřebu jejího restaurování, vedly patrně k nutnosti pořídit oponu novou. To se stalo roku 1905, kdy podle jednatelské zprávy Pěvecko-divadelní jednoty Krakonoš z 25. ledna 1905 "se svoluje, aby p. Falka oponu a portál přemaloval a co potřeba nutného opravil". Jednatelská zpráva z 18. ledna 1906 pak dále zpřesňuje: "Delší dobu se pilně pracuje na znovuzřízení nové opony, dávno žádoucího válu, vícero pokojů, zkrátka přemalování skoro celé divadlo. Malířské práce p. Falka k uspokojení levně namaloval." Dále pak v téže zprávě: "Poříděné nové dekorace: opona s novým válcem, korejská vesnice, secesní salonek a nádherná renesanční síň. Přemalován portál, bílá a dřevěná světnice, vzorkové pokoje a j.v." Zapsal Václav Šalda, jednatel, podepsali: Václav Janda, předseda, Antonín Barton, Frant. Hásek. /Kniha zápisů Pěvecko-divadelní jednoty Krakonoš ve Vysokém nad Jiz. od 26.1.1895 do 17.1.1930 str. 98, 108, 111/.

Snad je to dostatečným důkazem, že Jan Falka namaloval kromě řady dekorací pro vysocké divadlo novou oponu, a že jeho autorství tohoto pozoruhodného díla není legendou, ale skutečností.

Dr. Václav Lukáš.

Činnost turistického odboru TJ Jiskra Vysoké n. Jiz.
v zimním období 1988.

Jako minulé léta i letos zahájili naši turisté 1. ledna zimním výstupem na Štěpánku. Sešlo se 58 osob, které neodradilo ani špatné počasí. Dále následovaly v lednu tyto akce:
9.1. výlet do okolí Vysokého 6 osob, 16.1. výlet do Krkonoš 4 osoby
18.-31.1. zápočtovou cestu I. tř. v Orlických horách provedly 4 osoby,
23.1. výlet do Krkonoš 4 osoby, 30.-31.1. autobusový zájezd do Orlických hor s účastí 32 os.

V únoru následovaly další akce: 6.2. projížďení tratí před naším DP 4 osoby, 10.2. další kontrola tratí 4 osoby, 13.2. náš DP "Ve stopě první evropské padesátky" 754 osoby. Účast byla dos
č. bl. 88/88

nižší, neboť počasí předcházejících dnů bylo krajně nepříznivé. To se odrazilo hlavně na neúčasti obvyklých skupin dětí a mládeže.

18.-20.2. byl přejezd Šumavy s účastí 37 osob.

Březen s vánicemi a spoustami sněhu nebyl právě ideální pro zimní turistiku a přece nejodvážnější a nejzkušenější naši turisté podnikli 5.3. výlet za Krakonošem do Harrachova-5 osob. 5.3. po trase vysoké dvacítky 4 osoby, 12.3. účast na přejezdu Krkonoš 5 osob, 12.3. okolí Vysokého 3 osoby, 26.3. bílou stopou za Krakonošem si vyjelo 7 osob. Lyžařského závodu 27.3. "100x 1.000m", který pořádal Ski klub se rovněž náš odbor zúčastnil.

Mimo tuto sportovní činnost jsme uspořádali plánovanou besedu 10.3. o Alžírsku s diapositivy, ke kterým podal vysvětlení RNDr Břetislav Krčmář, který tam delší dobu pracoval. Účast 62 osoby.

10.3. byla konference OT v Semilech, kde náš odbor zastupovali s. Jirouš, Bartoníčková, Beneš a Adametz. V okresní soutěži o vzorný oddíl byla 17.3. na aktivu v Semilech předána našemu odboru bronzová plaketa. Toto vyznamenání nás všechny velmi potěšilo, ale zároveň zavazuje k další, ještě intenzivnější činnosti.

Jaro ukončilo zimní sezonu a nyní si přejeme příznivé počasí pro jarní a letní akce. Veřejnost je stále informována o větších i menších výletech v naší propagační skřínce na náměstí. K účasti na těchto akcích zveme i nečleny.

Za výbor OT Ludmila Hodycová.

Pořadatelé XI. ročníku zimního turistického pochodu "Ve stopě první střeoevropské padesátky", pořádaného dne 13. února 1988, děkují touto cestou všem, kteří jim pomohli při organizaci této masové lyžařsko-turistické akce. Zejména MěNV ve Vysokém nad Jiz. za poskytnutí sálu a prostoru v požární zbrojnici k ubytování turistů ve dnech 12.-13. února 1988, dále pak členům ochotnického DS Krakonoš za práci spojenou s občerstvením velkého počtu účastníků, vedení Státního statku ve Vysokém n. Jiz. za zapůjčení vozidla Praga V3Sa, základní organizaci Svazermu za zapůjčení autobusu pro občerstvení na kontrolách Jizerka a Horní Polubný, n.p. Seba a OÚNZ ÚPCHR za zapůjčení prostoru a zařízení závodní kuchyně pro uvaření čaje - všem nejmenovaným pracovníkům těchto organizací, kteří svou činností napomohli úspěšnému průběhu této naší největší turistické akce.

Odbor turistiky TJ Jiskra Vysoké n. J.

Závěr lyžařské sezony.

Dvěma lyžařskými závody pro širokou veřejnost zakončil Český SKI KLUB letošní sice kratší, ale neméně bohatou lyžařskou sezonu co se pořádání závodů a dalších akcí týče. /A těch bylo od 1.1.1988 už 12! /

Po loňské premiéře štafety 100x1km v běhu na lyžích jsme tento závod pro veřejnost zařadili do kalendáře i letos. A opět úspěšně! 27. března probíhala štafeta v běžeckém areálu od 8.00 hodin, kdy vyběhl první účastník - předseda TJ Jiskra Vysoké n. J. Josef Zita - na 1 km dlouhou trať. Sněhové ani povětrnostní podmínky nebyly zrovna ideální, přesto se průměrně ve 3-4,5 minutových intervalech vydávali na trať další, do celkového počtu 100 účastníků TJ Jiskra Vysoké n. J. O tom, jak se tato sportovní masová akce vydařila svědčí i to, že bylo dosaženo celkového času 7.06.53,6hod., t.j. o 56 minut lepšího než loni. I zájem startovat byl vyšší, než stanovených 100.

Druhý veřejný závod - Velikonoční přebor veteránů v obřím slalomu proběhl 2. dubna v Šachtách a byl určen pro dvě věkové skupiny od 30 let pro muže, tak i ženy. Na startu se sešlo 26 účastníků. Ti mladší, kteří v sezoně většinou závodí, pracovali tentokrát jako rozhodčí. Hezkou atmosféru zde vytvořili i diváci - většinou rodiny soutěžících, kteří přišli povzbudit tátu nebo mámu.

Tyto masové akce chceme pravidelně pořádat i v dalších letech. Kdo to jednou zkusí, přijde za rok zase. A ve většině případů se lépe připraví - trénuje. A o to nám jde. Zapojit do lyžování ve Vysokém širokou veřejnost.

Mirek Morávek, předseda SKI KLUBU

S P O L E Č E N S K Á K R O N I K A

Narodili se: Vlastislavu a Věře Duštírovým syn JAN - 31.3.1988
Jiřímu a Ince Dóubalíkovým dcera KATEŘINA - 14.4.1988

Ať vyrůstají k radosti rodičů i celé společnosti!

Sňatek uzavřeli:

26.3.1988 Fučíková Lenka Tříč - Vladan Bulušek Harrachov

23.4.1988 Šárka Ackermanová - Gunar Havel
Vysoké n.Jiz. Jablonec n.Jiz.

23.4.1988 Jiří Holeček - Jana Pospíšilová
Vysoké n.Jiz. Chuchelha

23.4.1988 Petr Meixner - Milena Hudská
Jesenný Roztoky

30.4.1988 Radomír Berka - Věra Bednářová
Plavy Ostrava

Novomanželům přejeme hodně štěstí a vzájemného porozumění.

Dožili se:

91 let Zdenka Pimiskernová Sklenařice - 14.4.1988

91 " Anežka Nesvadbová T ř í č - 27.4.1988

90 " Aloisie Jirpušová Vysoké n.J. - 20.4.1988

84 " Marie Nosková Helkovice - 8.4.1988

82 " Marie Prajzlerová Sklenařice - 13.4.1988

82 " Jarmila Čermáková T ř í č - 29.4.1988

80 " Božena Mařatková Vysoké n.J. - 26.4.1988

Pevné zdraví a duševní pohodu do dalších let!

Opustili nás:

Marie Bartoníčková 27.3.1988 ve věku 86 let

Bohuš Čivrný 12.4.1988 ve věku 62 let

Emilie Škrabálková 12.4.1988 ve věku 88 let

Čest jejich památce!

Vzpomínka:

Dne 9.dubna 1988 uplynulo , let od úmrtí paní Vlasty
Halířové, bývalé vedoucí pohostinství Mexiko ve Sklenařicích
a dne 8.dubna 1988 bylo tomu 10 let,co zemřela její sestra,
pí.Julie Habová. Syn Karel Halíř s rodinou.

Počasí ve Vysokém nad Jizerou v b ř e z n u 1988

Nejvyšší teplota 6,9 C,loni 7,0 C.Nejnižší teplota minus 7,6 C,
loni 15,7 C.Průměrná denní teplota minus 1,4 C,loni minus 4,0 C.
Celkové množství srážek za březen 148,5 mm,loni 70,0 mm.Počet dní
se srážkami 28, z toho se sněžením 19 dní.Nejvíce srážek za jeden den
19,4 mm dne 16. ve formě sněhu a deště.Souvislá sněhová pokrývka

31 dní. Celkem v březnu napadalo 126 cm sněhu. Nejvyšší sněhová pokrývka 120 cm byla dne 14. března. Počet dní s výskytem mlhy 24. Počet dní kdy teploměr nevystoupil nad nulu 13. Počet dní se silným až prudkým větrem 8, s čerstvým větrem 6 dní. Slunce svítilo celkem 48 hodin, loni 132 hodin. Denní průměr slunečního svitu 1,5 hod.

	Průměrné teploty	Srážky	Slun. svit	Sněhová pokrývka
I. dekáda	minus 3,9 C	46,5 mm	11 hodin	10 dní 82 - 109 cm
II. "	minus 2,3 C	64,5 mm	20 hodin	10 dní 105 - 120 cm
III. "	minus 1,9 C	37,5 mm	17 hodin	11 dní 101 - 57 cm

Teplotně byl březen o 2,2 C podnormální, srážkově o 82 mm nadnormální, v porovnání s vysockým dlouhodobým průměrem. Převládalo špatné-vlhké zimní počasí, v měsíci březnu zcela neobvyklé. Frontální systémy, které postupovaly z Atlantiku, přinášely sebou vydatné srážky ve všech formách- sněhové vánice, deště, mrholení, smíšené srážky. Přívaly sněhu vytvořily sněhové závěje vysoké místy přes 3 m. Vznikly opakovaně kalamitní situace v dopravě a velké starosti s odvozem sněhu z ulic. Při sesouvání ledových a sněhových splazů a rampouchů až 4 m dlouhých bylo strháno a poškozeno mnoho střešních žlábků.

Karel Petruška.

Zpravodaj Věreník č.4 -duben 1988 Vydává. MěNV Vysoké nad Jizerou
Tisk povolen ONV OK Semily pod č.j. 22/88

Odpovědný redaktor Ing Marcela Kučerová

Náklad výtisků: 600 ks - obsah 13 stran - cena 1,- Kčs

Příspěvky do Větrníku zasílejte na Střediskové kulturní zařízení ve Vysokém nad Jizerou nejpozději do 10. každého měsíce. Redakce příspěvky nevrací a vyhrazuje si právo jejich úpravy.